

Geografický ústav Přírodovědecké fakulty
Masarykova univerzita Brno, Kotlářská 2

Učební předmět:

Z0131 Sustainability - Trvalá udržitelnost

Podzim 2014

Doc.RNDr. Alois Hynek, CSc.

Mgr. Gustav Novotný

Studium sustainability v terénu - terénní projekt

0. Nultý krok (volně podle Cloke et al., 2004)

Má tyto fáze:

A mimo území

- a) Studium oficiálních/úředních/vládních informačních zdrojů - zpráv, mapových a statistických zdrojů, předpisů, vyhlášek, zákonů, komunikaci/styk s veřejností
- b) Neoficiální zdroje - internet, media, instituce, knihy/knihovny, časopisy, firmy/společnosti, agentury, události, kampaně, ročenky, příručky, průvodci, výzkumné zprávy, zápisy, osobní dokumenty, mapy.....vždy používat kriticky
- c) Imaginativní zdroje - kulturní a umělecká produkce: instituce, formace, prostředky produkce, identifikace, formy, reprodukce, organizace....literatura, hudba, představení, vizuální umění, film a TV, fotografie, architektura, elektronická media, cestopisy

B v území

- prostorovost: místa, území, krajiny, chory, regiony, globiony
- rekognoskace: mentální mapa, sketches/ images, evidences
- podkladové topografické a tematické mapy, vytvoření shapefile/GIS
- historie využívání země (vojenská mapování), územní plány, mapová dokumentace (mikro)regionálního rozvoje
- statistické podklady: ČSÚ (Touškova škola)

→ intenzivní sociální výzkum:

- d) Rozhovory s lidmi - strukturované, semi-strukturované (Kaufmann: Chápající rozhovor, 2010)
- e) Zúčastněné pozorování, etnografie, každodenní život, reflexivita, vlastní pozice

C následně: Constructing geographical interpretations

- sifting and sorting
- enumerating -
describing, exploring, inferring, modeling, geocomputation, GIS and spatial processes, the authority of numbers (?)
- explaining (hledání vysvětlení)
complexity, laws, causation, intensive/extensive, abstraction, subjectivity, practice
- understanding (hledání významu)
seven modes:
  1. the critic
  2. the artisan (coding...sociological practice)
  3. the ethnographer
  4. the iconographer...(images)
  5. the conversationalist (cultural anthropology....thick description + Habermas, Rorty, Gadamer, Anne Buttmer-dialog...)
  6. the therapist
(dialogical geography, debates, psychoanalysis, who is patient?)
  7. the deconstructionist (meaning, meaning...Derrida)
- representing human geographies

1.krok

D asset: dispoziční přírodní kapitál .... **Česky: statky**. Ecosystem capital = the natural and managed ecosystems that provide essential goods and services to human enterprises (Millennium Ecosystem Assessment)

Asset

Any item of economic value owned by an individual or corporation, especially that which could be converted to cash. Examples are cash, securities, accounts receivable, inventory, office equipment, real estate, a car, and other property.

- current assets (cash and other liquid items),
- long-term assets (real estate, plant, equipment),
- prepaid and deferred assets (expenditures for future costs such as insurance, rent, interest), and
- intangible assets (trademarks, patents, copyrights, goodwill)

f) studium přírodních složek:

- tvary reliéfu na horninách/zvětralinách/svahovinách
- půdní pokryv
- topoklima, mezoklima
- oběh vody
- biota potenciální/rekonstruovaná a reálná

g) prostorové vymezení kompozitních přírodních krajinných ekosystémů (skaláry, gradienty, vektory, mozaiky, linie, hrany)

→ přírodní krajinné ekosystémy (PKE): jejich materialita - látky a energie jejich přírodních složek (přírodní zdroje)

→ interpretace: ekologické služby

→ Jak vypadaly krajinné ekosystémy před využíváním lidmi? chráněná území vyhlášená a žádoucí/zdůvodněná - jaký stav?

→ živelné pohromy, ohrožení, nejistoty, zranitelnost, resilience

2.krok

E ekonomie/hospodaření - stock, yield, income (využívaný přírodní kapitál)... Ecosystem capital = the natural and **managed** ecosystems that provide essential goods and services to human enterprises (Millennium Ecosystem Assessment)

h) kulturní krajinné ekosystémy

→ mechanismy, režimy, fungování ekosystémových služeb, interakce lidí a přírody

- land cover, land use - nodalita, jádra, sektory, koncentricita, síť - hrany a vrcholy, okraje
- hospodářství jako produkce zboží a služeb
- normativita, standardy, technologie/ technická infrastruktura,
- environmentální/ekologické dopady, látkově/energetické nároky
- sídla jako krajinné ekosystémy, jejich životní prostředí, renaturalizace materiality

3.krok

Sociální kapitál

- sociální infrastruktura
- demografická analýza, sídla,
- pracovní síla, trh práce,
- podnikání, subjekty,
- komunita, režimy spolupráce/soupeření/moci/odporu, public-private partnership

4. krok

Policy, politics, polity

- programy rozvoje,
- současný stav uplatňování trvalé udržitelnosti
- cíle/targets trvalé udržitelnosti
- návrhy opatření k regionální trvalé udržitelnosti
- projekty a jejich nositelé, financování, časový plán, zavádění,
- dopady, další zlepšování = od 'weak sustainability' k 'hard sustainability' aneb od životního prostředí k ekologii

Výstupy:

1. mapové -

- a. mentální mapa kreslená přímo v terénu - autopsie
- b. kognitivní mapa - výsledky pozná(vá)ní terénu

2. tabulkové - vybrat minimálně 20 atributů

3. foto, video, nahrávky

4. vysvětlující text

předmět je klasifikovaný: A-F